

Медіапсихологічні чинники формування ціннісно-сміслової сфери молоді

Тетяна Валентинівна Сапальова

Науковий керівник: Яцюк М.В.

Кандидат психологічних наук, доцент

Об'єкт дослідження – ціннісно-смилова сфера молоді.

Предмет дослідження – медіапсихологічні чинники формування ціннісно-смилової сфери молоді.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити особливості впливу медіа на ціннісно-сміслову сферу молоді.

Гіпотеза дослідження. Ми припускаємо, ступінь константності-варіативності ціннісно-сміислової сфери особистості у юнацькому віці та у віці ранньої дорослості залежить від медіапсихологічних чинників.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретико-методологічний аналіз дослідження медіапсихологічних чинників формування ціннісно-сміслової сфери молоді.
2. Сформувати модель ціннісно-сміслової сфери молоді під впливом медіа.
3. Емпірично визначити вплив медіа на ціннісно-сміслову сферу молоді.
4. Розробити програму формування медіаосвіченості молоді.

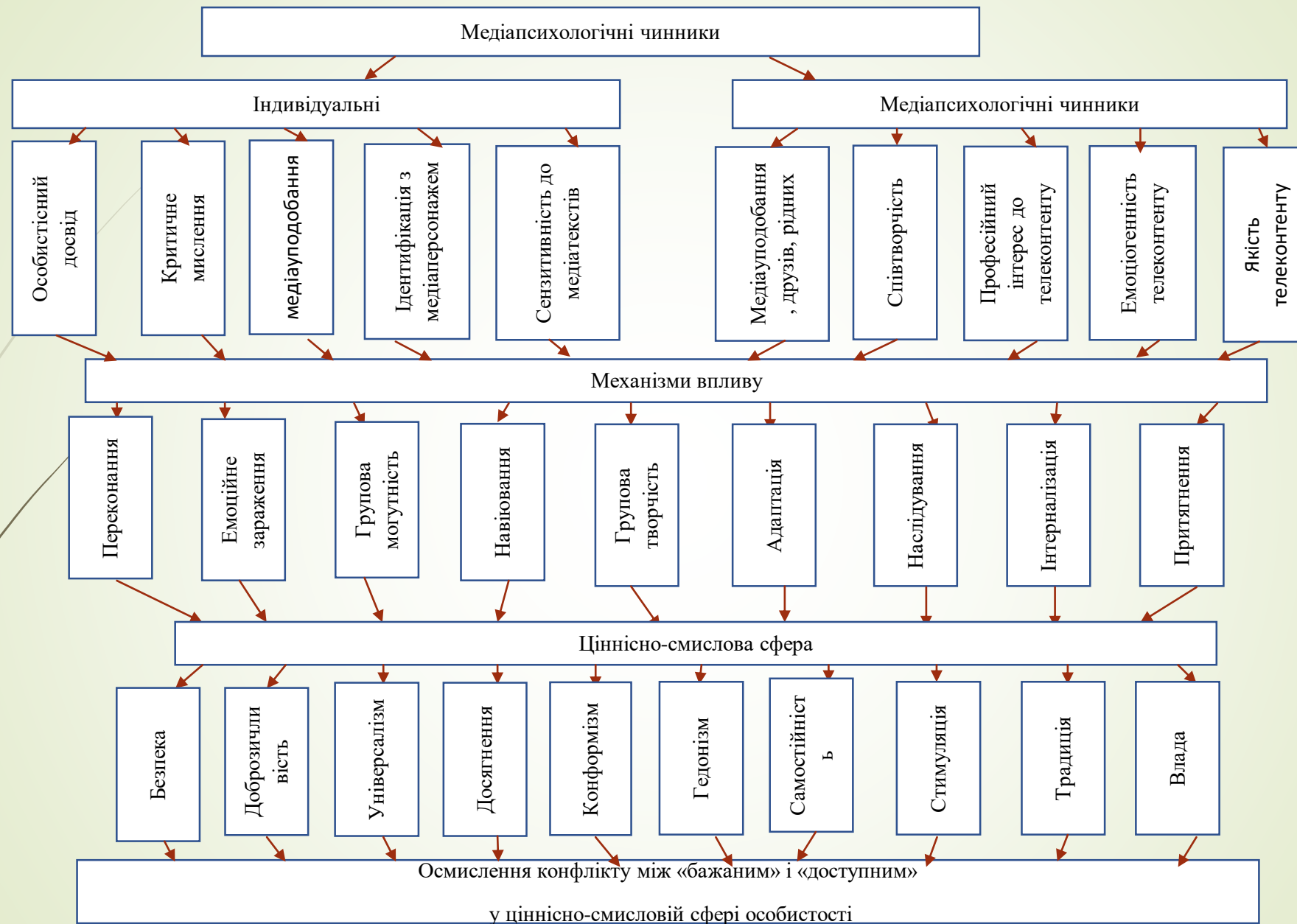
Методи та методики дослідження:

- а) теоретичні — аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, теоретичне моделювання;
- б) емпіричні: спостереження, бесіда, анкетування, тестування, експеримент, спрямовані на діагностику реальної структури ціннісно-сміслової сфери особистості;
- в) математично-статистичної обробки емпіричних даних – t-критерій Стьюдента – для незалежних та залежних вибірок.

Для діагностики ціннісно-сміслової сфери використано: методику Шалома Шварца PVQ «Портрет цінностей» (адаптація Ірини Семків); модифіковану методику Олени Фанталової – «Рівень співвідношення «цінності» і «доступності» в різних життєвих сферах»; «Дослідження системи життєвих смислів» Володимира Котлякова; «Смисложиттєві орієнтації» Дмитра Леонтєва; «Ціннісні орієнтації» Мілтона Рокіча.

Ціннісно-сміслова сфера – це та психологічна інстанція, яка бере безпосередню участь у всіх процесах, пов'язаних із саморегуляцією діяльності та розвитком особистості, її самовизначенням та поведінковою стратегією.

Показники дослідження використання медіа серед молоді (N=64)

Відповідь	Абс. к-сть	У %
1. Як часто Ви дивитесь телебачення?		
Не більше 1 год. в день	8	12,5
1-2 год	35	54,7
3-4 год.	17	26,6
Більше 5 год.	4	6,2
1. Як часто Ви використовуєте комп'ютер?		
Не більше 1 год. в день	1	1,6
1-2 год	6	9,4
3-4 год.	15	23,4
Більше 5 год.	42	65,6
1. Як часто Ви використовуєте гаджети (телефон, планшет) з метою пошуку інформації?		
Не більше 1 год. в день	1	1,6
1-2 год	4	6,2
3-4 год.	36	56,3
Більше 5 год.	23	35,9
1. З якою метою Ви найчастіше використовуєте інтернет?		
Навчання	18	28,1
Робота	24	37,6
Пошук цікавої інформації	5	7,8
Сайти знайомств	2	3,1
Соціальні мережі	13	20,3
Інше	2	3,1
1. Звідки Ви найчастіше отримуєте інформацію?		
Газети	6	9,4
Інтернет	43	67,2
Телебачення	12	18,7
Радіо	3	4,7

**Розподіл рівнів системи життєвих смислів молоді
за методикою В. Котлякова (N =64)**

Шкали	Абс. к-сть	У %
Альтруїстичні	6	9,4
Екзистенційні	7	10,9
Гедоністичні	10	15,6
Самореалізації	8	12,5
Статусні	8	12,5
Комунікативні	9	14,1
Сімейні	7	10,9
Когнітивні	9	14,1

Тренінгова програма формування медіаосвіченості молоді

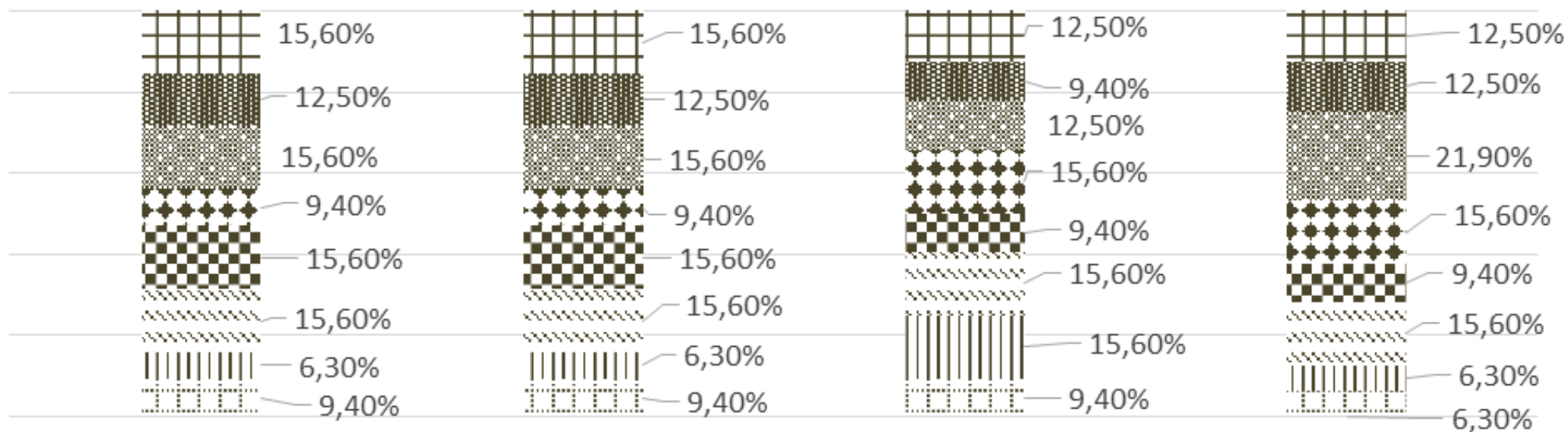
Мета психокорекційної програми - створення передумов для сприяння розвитку умінь і навичок саморефлексії, розвиток мотивації самовдосконалення.

Програма розрахована на 9 годин навчання і містить три блока по 3 години кожний. В межах кожного блоку передбачено опрацювання тем:

- вплив медіа на свідомість молоді;
- насильство на телебаченні, в інтернеті;
- інтернет та ігроманія – сучасна залежність №1 та її вплив на ціннісно-сміслову сферу молоді.

Порівняльний аналіз систем життєвих смислів молоді ЕГ та КГ за результатами формувального експерименту

Шкали	КГ (n ₁ = 32)				ЕГ (n ₂ = 32)			
	До експерименту		Після експерименту		До експерименту		Після експерименту	
	Абс. к-сть	У %	Абс. к-сть	У %	Абс. к-сть	У %	Абс. к-сть	У %
Альтруїстичні	3	9,4	3	9,4	3	9,4	2	6,3
Екзистенційні	2	6,3	2	6,3	5	15,6	2	6,3
Гедоністичні	5	15,6	5	15,6	5	15,6	5	15,6
Самореалізації	5	15,6	5	15,6	3	9,4	3	9,4
Статусні	3	9,4	3	9,4	5	15,6	5	15,6
Комунікативні	5	15,6	5	15,6	4	12,5	7	21,9
Сімейні	4	12,5	4	12,5	3	9,4	4	12,5
Когнітивні	5	15,6	5	15,6	4	12,5	5	15,6

КГ (до експерименту)

КГ (після експерименту)

ЕГ (до експерименту)

ЕГ (після експерименту)

┆ Альтруїстичні

● Статусні

|| Екзистенційні

▒ Комунікативні

∞ Гедоністичні

▒ Сімейні

▒ Самореалізації

┆ Когнітивні

Після впровадження програми виявлено позитивну динаміку вираженості цінностей з урахуванням медіапсихологічних чинників формування ціннісної сфери молоді, що відбулося за результатами проведення соціально-психологічного тренінгу. Такі дані доводять необхідність створення умов для формування системи цінностей сучасної молоді у зв'язку з впливом медіачинників у контексті використання медіаосвіти.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні соціально-психологічних механізмів формування ціннісно-сислової сфери молоді під впливом медіа та подальшому вдосконаленні діагностичного інструментарію вивчення медіапсихологічних чинників формування ціннісно-сислової сфери молоді.